

УДК 332.12: 336:330

*К. В. Васьківська,
д. е. н., професор,
Католицький університет Любельський Івана Павла II, м. Люблін, Польща,
Львівський національний університет імені Івана Франка, м. Львів
Ю. П. Васьківський,
к. філол. н., доцент кафедри теорії і практики журналістики
Львівський національний університет імені Івана Франка, м. Львів
О. І. Децик,
здобувач кафедри фінансів суб'єктів господарювання,
Львівський національний університет імені Івана Франка, м. Львів
В. Б. Прокопишак,
к. е. н., старший викладач кафедри фінансів суб'єктів господарювання,
Львівський національний університет імені Івана Франка, м. Львів*

ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦТВА: РЕГІОНАЛЬНИЙ АСПЕКТ

*K. Vaskivska
Doctor of Economics, Professor
Catholic University of Lyubelsky Ivan Paul II, Lublin, Poland,
Lviv National University named after Ivan Franko, Lviv, Ukraine;
Y. Vaskivskyu
Candidate of Philology, Associate Professor, Chair of Theory and Practice of Journalism
Lviv National University named after Ivan Franko, Lviv, Ukraine;
O. Decyck
Applicant of the Department of Finance of Business Entities,
Lviv National University named after Ivan Franko, Lviv, Ukraine;
V. Prokopyshak
Candidate of Economic Sciences, Senior Lecturer of the Department of Finance of Business
Entities, Lviv National University named after Ivan Franko, Lviv, Ukraine*

FINANCIAL SUPPORT OF INVESTMENT ACTIVITY OF BUSINESS ENTITIES: REGIONAL ASPECT

Дана стаття присвячена розробленню практичних рекомендацій щодо зміцнення фінансового забезпечення інвестиційної діяльності суб'єктів підприємництва. Запропоновано власне трактування поняття «фінансове забезпечення інвестиційної діяльності суб'єктів підприємництва». Виокремлено принципи фінансового забезпечення інвестиційної діяльності суб'єктів підприємництва, які змінюються відповідно до вимог часу. Виокремлено структурні компоненти механізму фінансового забезпечення інвестиційного розвитку суб'єктів підприємництва, комплексне використання яких

забезпечить ефективне його функціонування, а результатом функціонування даного механізму є зростання прибутковості, підвищення їх конкурентоспроможності в ринковому середовищі. Запропоновано основні етапи реалізації фінансового забезпечення інвестиційної діяльності суб'єктів підприємництва. Виокремлено, що серед джерел фінансування лідируючі позиції займають власні кошти підприємств та прослідковується тенденція зростання коштів місцевого бюджету, що підкреслює позитивні результати адміністративно-територіальної реформи.

This article is devoted to the development of practical recommendations for strengthening the financial support of investment activities of business entities. Proposed self-interpretation of the concept of "financial provision of investment activity of business entities". The principles of financial provision of investment activity of business entities, which are changed in accordance with the requirements of time, are singled out. The structural components of the mechanism of financial provision of investment development of business entities, the complex use of which will ensure its effective functioning, are identified, and the result of the functioning of this mechanism is the increase of profitability, increase of their competitiveness in the market environment. The main stages of realization of financial support of investment activity of subjects of entrepreneurship are offered. It is noted that among the sources of financing, the leading positions occupy own funds of enterprises and the tendency of growth of funds of the local budget, which underlines the positive results of administrative-territorial reform, is observed.

Ключові слова: фінансове забезпечення, інвестиційна діяльність, інвестиційна привабливість, іноземні інвестиції, суб'єкти підприємництва.

Key words: financial support, investment activity, investment attractiveness, foreign investments, subjects of entrepreneurship.

Постановка проблеми та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями.

Економічний розвиток країни вимагає створення умов для інвестиційної діяльності суб'єктів підприємства, що є одним із вагомих завдань соціально-економічного розвитку регіонів. Вирішення таких завдань вимагає відповідних теоретичних та практичних основ та ефективного, інклюзивного, гармонізованого з міжнародною європейською фінансово-кредитною системою механізму фінансового забезпечення інвестиційної діяльності суб'єктів підприємства. В умовах фінансової децентралізації суб'єкти підприємства вимагають ефективних джерел їх фінансового забезпечення, що підкреслює складність і актуальність поставленої проблеми.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблему фінансового забезпечення інвестиційної діяльності суб'єктів підприємства досліджували як закордонні, так і вітчизняні вчені: Л. Гитман, М. Джонк [7], Э. Клас [9], І. Бланк [1], Л. Буряк [2], К. Васьківська [20-22], М. Вознюк [23], Г. П. Стецюк [14] та багато інших. Однак, незважаючи на численні напрацювання в даному напрямі, враховуючи тенденції економічних змін, потребує подальшого дослідження проблема інвестиційної діяльності суб'єктів підприємства та їх фінансового забезпечення.

Мета статті полягає у дослідженні теоретичних і практичних аспектів фінансового забезпечення інвестиційної діяльності суб'єктів підприємства. Комплексний підхід до досягнення означеної мети передбачає вирішення таких взаємопов'язаних завдань: узагальнити теоретичні положення щодо фінансового забезпечення інвестиційної діяльності суб'єктів підприємства; проаналізувати стан їх фінансового забезпечення та обґрунтувати напрями зміцнення фінансового забезпечення інвестиційного розвитку суб'єктів підприємства.

Виклад основного матеріалу дослідження. Для будь-яких суб'єктів господарювання реального сектора економіки регіону найважливішим є ефективність господарювання, де фінансові ресурси займають вагоме місце. Саме інвестиційні ресурси забезпечують нарощування власного потенціалу та ефективне функціонування суб'єктів підприємства. В економічній літературі немає єдиного підходу до трактування категорії фінансове забезпечення інвестиційної діяльності. Зміст даної категорії слід пов'язувати з вимогами ринку і часом. На сьогодні потреба суб'єктів підприємства в інвестиційних ресурсах, зокрема залучених, залишається гострою. Відповідно виникла потреба в трактуванні категорії «фінансове забезпечення

інвестиційної діяльності». Зокрема, вчені-економісти Гітман Л. і Джонк М. розглядають категорію «інвестиції» і стверджують, що «інвестиції — це спосіб розміщення капіталу, який має забезпечити збереження або зростання суми капіталу» [7, с.12]. Категорія «інвестиції» є багатогранною, а зміст інвестицій залежить від того, що є об'єктом їх вкладення і, які цілі. Інвестиції як економічна категорія тісно пов'язані з інвестиційною діяльністю. Вчений-економіст Майорова Т. В. стверджує, що інвестиційна діяльність (інвестування) – це сукупність практичних дій громадян, юридичних осіб та держави щодо реалізації інвестицій [11, с. 12]. Такої думки і Пересада А. А. «інвестиційна діяльність – це послідовна сукупність дій її суб'єктів (інвесторів та учасників) щодо здійснення інвестицій з метою одержання доходу або прибутку» [13, с. 16]. Цілком погоджуєма із твердженням Матькіна Ю., який визначає інвестиційну діяльність як основний засіб соціального й економічного розвитку, процес реалізації інвестицій різних видів і форм [12, с. 57]. Отже, під інвестиційною діяльністю в реальному секторі економіки регіону розуміємо діяльність суб'єктів підприємництва, а також фізичних осіб, держави щодо реалізації інвестицій у відповідності з поставленими цілями забезпечує процес розвитку.

Фінансове забезпечення виступає головним із структурних компонентів фінансової системи і впливає на формування фінансових відносин у сфері інвестиційної діяльності суб'єктів підприємництва. Тому доцільно визначати суть фінансового забезпечення суб'єктів підприємництва як метод фінансового механізму. Різниця в визначенні вченими-економістами суті даної категорії полягає в існуванні різних форм і структурних компонентів фінансового забезпечення. Більшість науковців визначають фінансове забезпечення як метод, сукупність заходів, економічних відносин і т. д. Цілком підтримуємо Гладія С. П., що трактує «фінансове забезпечення» як узагальнюючий метод інвестування через фінансові форми як конкретні прояви категорій фінансової сфери, зовнішнього вияву механізму та його структурних елементів [8].

Виходячи із вище сказаного, ми вважаємо, що під фінансовим забезпеченням інвестиційної діяльності суб'єктів підприємництва слід розуміти

сукупність економічних відносин, що виникають у сфері інвестування щодо пошуку, залучення та ефективного використання інвестиційних ресурсів з метою фінансового забезпечення економічного зростання суб'єктів підприємництва. А серед форм фінансового забезпечення інвестиційної діяльності суб'єктів підприємництва виділимо: інвестування, кредитування, державне фінансування, самофінансування, страхування, лізинг, інвестиційний консалтинг, благочинна діяльність. Відповідно до вимог часу змінюються і принципи фінансового забезпечення інвестиційної діяльності суб'єктів підприємництва: законність, науковість, збалансованість, комплексність, адекватність, оперативність і гнучкість, своєчасність, цільова спрямованість, перманентність, інноваційність, фінансове планування, інтеграційність (рис. 1). Доцільним також є розгляд категорії «фінансове забезпечення» як структурний компонент механізму фінансового забезпечення. Відповідно до проблеми нашого дослідження побудуємо механізм фінансового забезпечення інвестиційного розвитку суб'єктів підприємництва. Під «механізмом» (що вживається стосовно різних фінансових процесів) розуміємо сукупність економічних відносин і процесів функціонування і розвитку суб'єктів господарювання.

Вчений економіст І. Я. Чугунов визначає зв'язок у бюджетній сфері як бюджетні відносини, що «виникають між державою та суб'єктами відтворення в процесі формування та використання грошових коштів, необхідних для виконання функцій держави – економічних, соціальних, управлінських, зовнішньополітичних тощо» [15, с. 8]. Отже, об'єктивна основа функціонування фінансового механізму змінюється, якщо в економічну сферу втручається держава, політика якої спрямовуватиме взаємовідносини між суб'єктами ринку з огляду на державні інтереси. Учений економіст Л. В. Лисяк зазначає, що пізнання способу дії фінансових механізмів дає змогу: зрозуміти логіку розвитку бюджетних відносин країни; прогнозувати їх розвиток; уникати створення ситуації протидії фінансових механізмів, які призводять до загального погіршення стану економіки [10, с. 68-127].

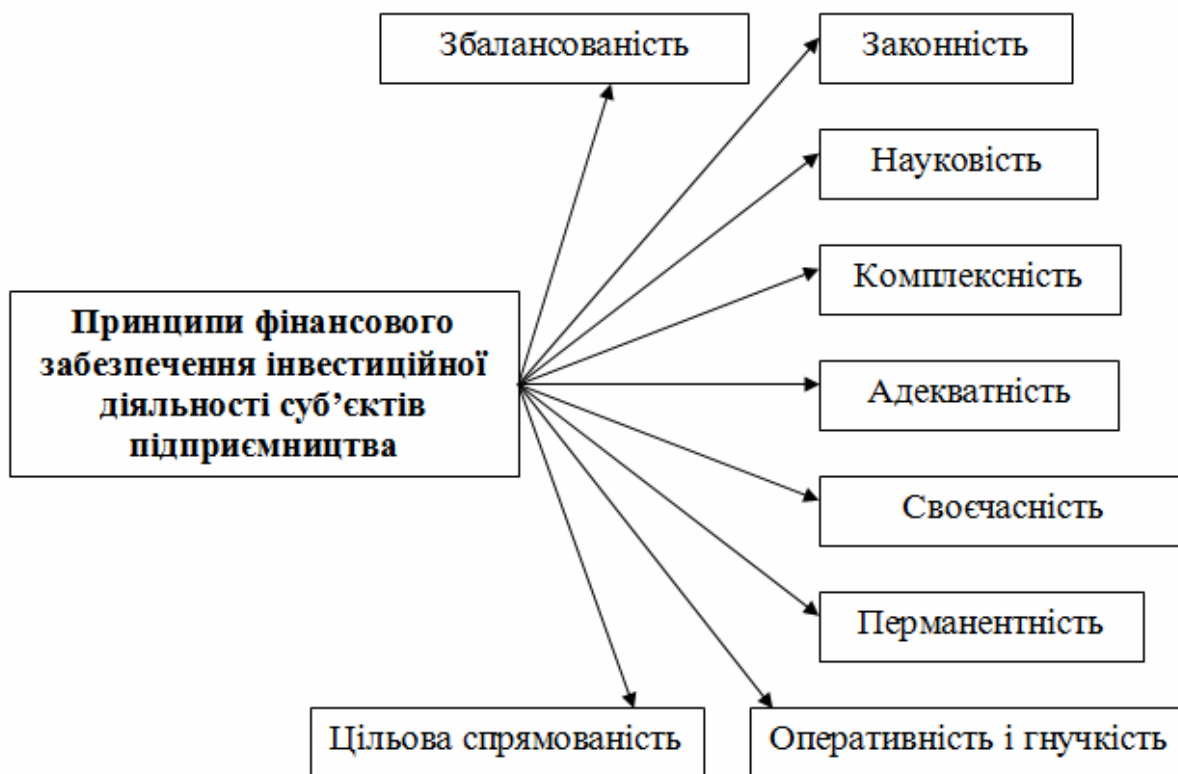

Рис. 1. Принципи фінансового забезпечення інвестиційної діяльності суб'єктів підприємництва*
*власне опрацювання

Механізм фінансового забезпечення інвестиційного розвитку суб'єктів підприємництва можна представити як сукупність різних форм і методів використання фінансових ресурсів із метою забезпечення реалізації інвестиційної політики в межах економічної системи регіону. До елементів даного механізму належать форми фінансових ресурсів, методи їх формування, система законодавчих норм і нормативів. Саме множинність фінансових взаємозв'язків обумовлює (визначає) використання великої кількості видів, форм і методів їх організації (елементів фінансового механізму). Комплексне використання всіх структурних компонентів механізму забезпечить ефективне його функціонування. Результатом функціонування механізму фінансового забезпечення інвестиційної діяльності суб'єктів підприємництва є зростання прибутковості, підвищення їх конкурентності в ринковому середовищі. На основі системно-комплексного підходу, із врахуванням нормативно-правового, інформаційно-комунікаційного забезпечення, розглядаємо механізм фінансового забезпечення інвестиційної діяльності суб'єктів підприємництва як узгоджену систему використання інструментів таких як, стратегічний план, бізнес-план, страхові внески, субвенції, дотації, інвестиційні програми, страхові виплати, гарантійні виплати, стимули, санкції та важелів (прибуток, система збалансованого функціонування суб'єктів підприємництва та ін.). Отже, фінансове забезпечення виступає структурним компонентом загальної системи формування та реалізації інвестиційної діяльності суб'єктів підприємництва. Обсяги та форми фінансового забезпечення, пріоритетність та співвідношення між ними здійснюють свій вплив на механізм прийняття управлінських рішень, їх подальшої реалізації в процесі інвестиційної діяльності суб'єктів підприємництва. Одним із основних заходів щодо усунення проблем фінансового забезпечення інвестиційної діяльності суб'єктів підприємництва є сприяння на державному рівні залучення іноземних інвестицій до різних сфер економіки. Сприяння в рамках регіональної політики передбачає, зокрема, фінансове забезпечення економічно відсталих регіонів, реструктуризація регіонів і прикордонних територій, боротьбу з довгостроковим безробіттям і стимулювання розвитку суб'єктів підприємництва. Державна фінансова політика є складовою частиною державної регіональної економічної політики. В умовах дефіциту фінансових ресурсів суб'єктів підприємництва найвигідніший спосіб фінансування – це залучення прямих іноземних інвестицій, оскільки пряме іноземне інвестування не впливає на зовнішню заборгованість держави. Прямі іноземні інвестиції мають і позитивні сторони, зокрема, вони компенсують дефіцит внутрішніх заощаджень, які мають місце в українській економіці. Стимулом для іноземних інвестицій є одержання більшого прибутку, розширення ринків збуту, пошук інноваційних видів

діяльності. Більш детально розглянемо чинники, які формують інвестиційну привабливість іноземних інвестицій в економіку України (рис. 2).

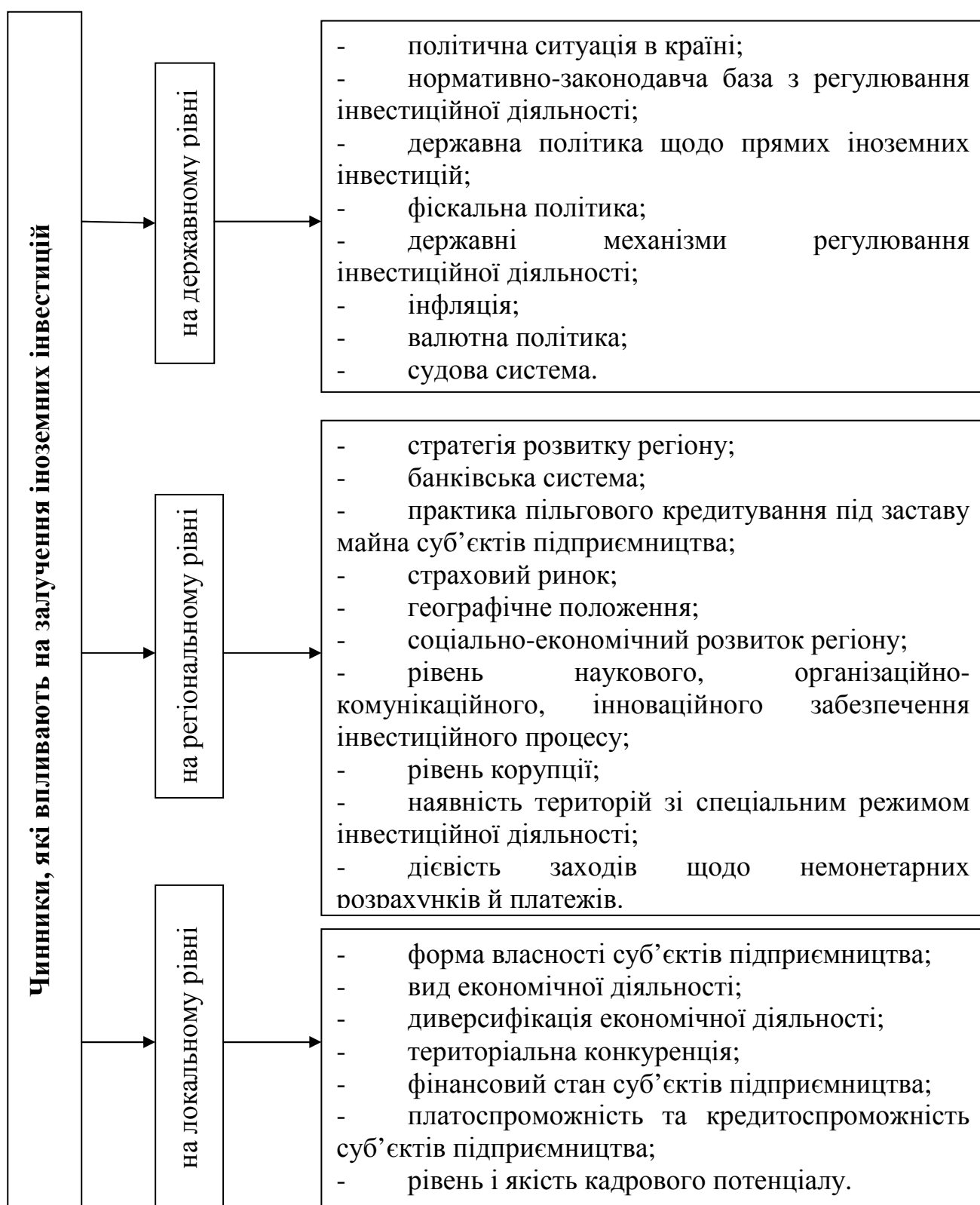

Рис. 2. Чинники інвестиційної привабливості іноземних інвестицій в економіку України*.

**власне опрацювання*

Серед чинників, які впливають на залучення іноземних інвестицій можна виділити три групи. На локальному рівні важливістю набуває чинник – вид економічної діяльності, який має властивість змінюватись зі зміною економічних умов. Саме тому, цілком погоджуємось із думкою С. Шульц, що диверсифікація економічної діяльності, в умовах міжсуб'єктної і міжвидової територіальної конкуренції, є одним з її наслідків і важливим чинником формування інвестиційної привабливості іноземних інвестицій [16, с. 105]. Під територіальною конкуренцією суб'єктів підприємництва слід розуміти боротьбу за внутрішні ринки збуту продукції, товарів чи послуг. Територіальна конкуренція є рушійною силою соціально-економічного розвитку території й одночасно, основним інструментом економії фінансових ресурсів суб'єктів підприємництва. Схема процесу впливу територіальної конкуренції на інвестиційну діяльність суб'єктів підприємництва показана на рис. 3.

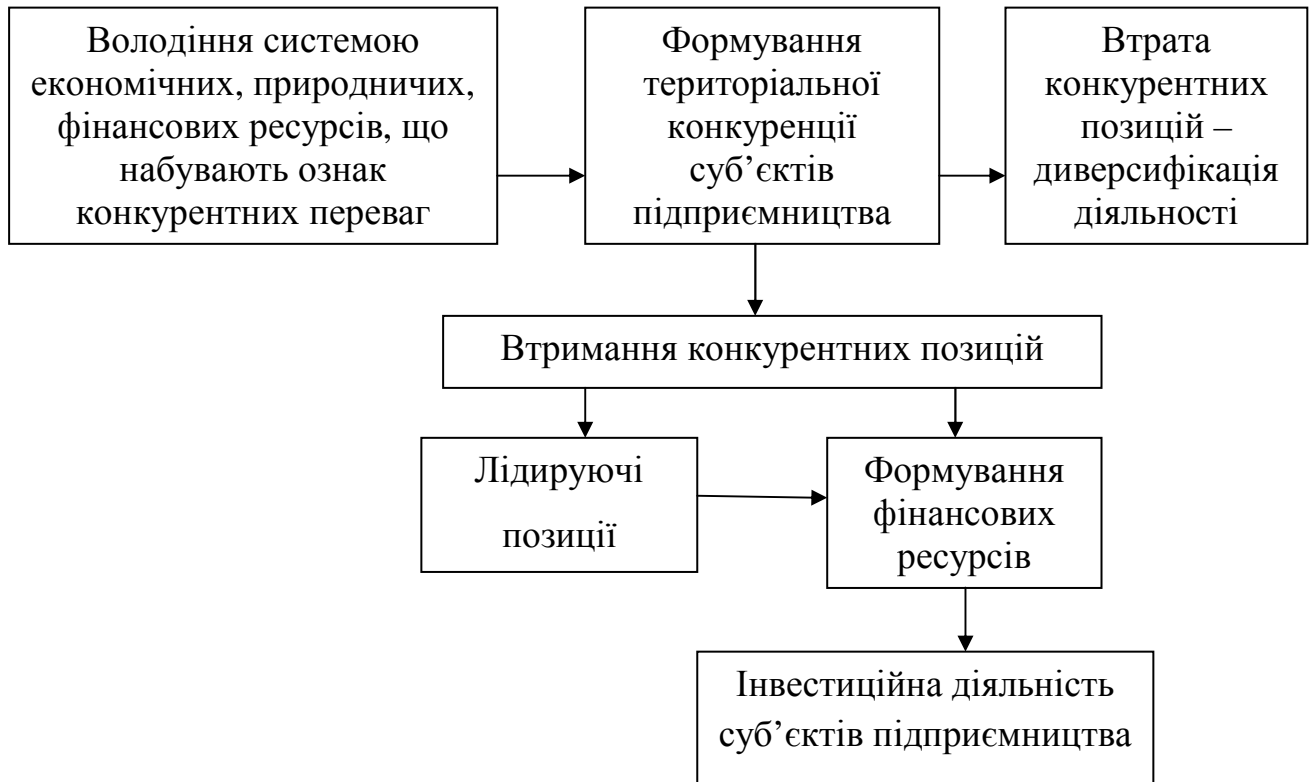

Рис. 3. Схема процесу впливу територіальної конкуренції на інвестиційну діяльність суб'єктів підприємництва*.

**побудовано автором на основі джерела [16, с. 95]*

Основними цілями державної регіональної фінансової політики щодо фінансового забезпечення інвестиційної діяльності суб'єктів підприємництва, які закладені в законодавстві, зокрема положеннях Конституції України та законодавчих актах можна вважати наступні: створення соціально-економічних умов комплексного розвитку регіону; пріоритетність у наданні фінансової допомоги тим суб'єктам підприємництва, які не мають достатніх ресурсів для виконання покладених на них функцій і обов'язків; створення умов для ефективного й раціонального використання природних ресурсних можливостей регіону; розширення можливостей використання внутрішніх чинників економічного зростання суб'єктів підприємництва на основі забезпечення фінансової самостійності в інвестиційній діяльності.

Запропонуємо схему реалізації фінансового забезпечення інвестиційної діяльності суб'єктів підприємництва, які обрали європейський вектор розвитку (рис. 4). Дана схема відображає взаємодію визначених інструментів з метою перетворення на початковому етапі інвестиційних ресурсів у економічну систему з метою досягнення поставлених цілей. На початковому етапі слід визначитись з пріоритетними напрямками інвестиційної діяльності суб'єктів підприємництва, які б відповідали стратегії розвитку території. Другий етап характерний перетворенням інвестиційних ресурсів у економічну систему території (тут значний вплив мають органи місцевого самоврядування) з подальшим її перетворенням на очікувані результати (третій етап). Усі три етапи тісно взаємозв'язані між собою. Залежно від виду економічної діяльності межі цих етапів можуть бути різними. Розширення впливу ринкових механізмів в економіці України, поглиблення інтеграційних процесів і вихід на світовий ринок поставили перед вітчизняним товаровиробником завдання

утримання конкурентної позиції, що у сучасному економічному середовищі вимагає активізації інвестиційної діяльності суб'єктів підприємництва як пріоритетного напрямку підвищення ефективності їх функціонування.

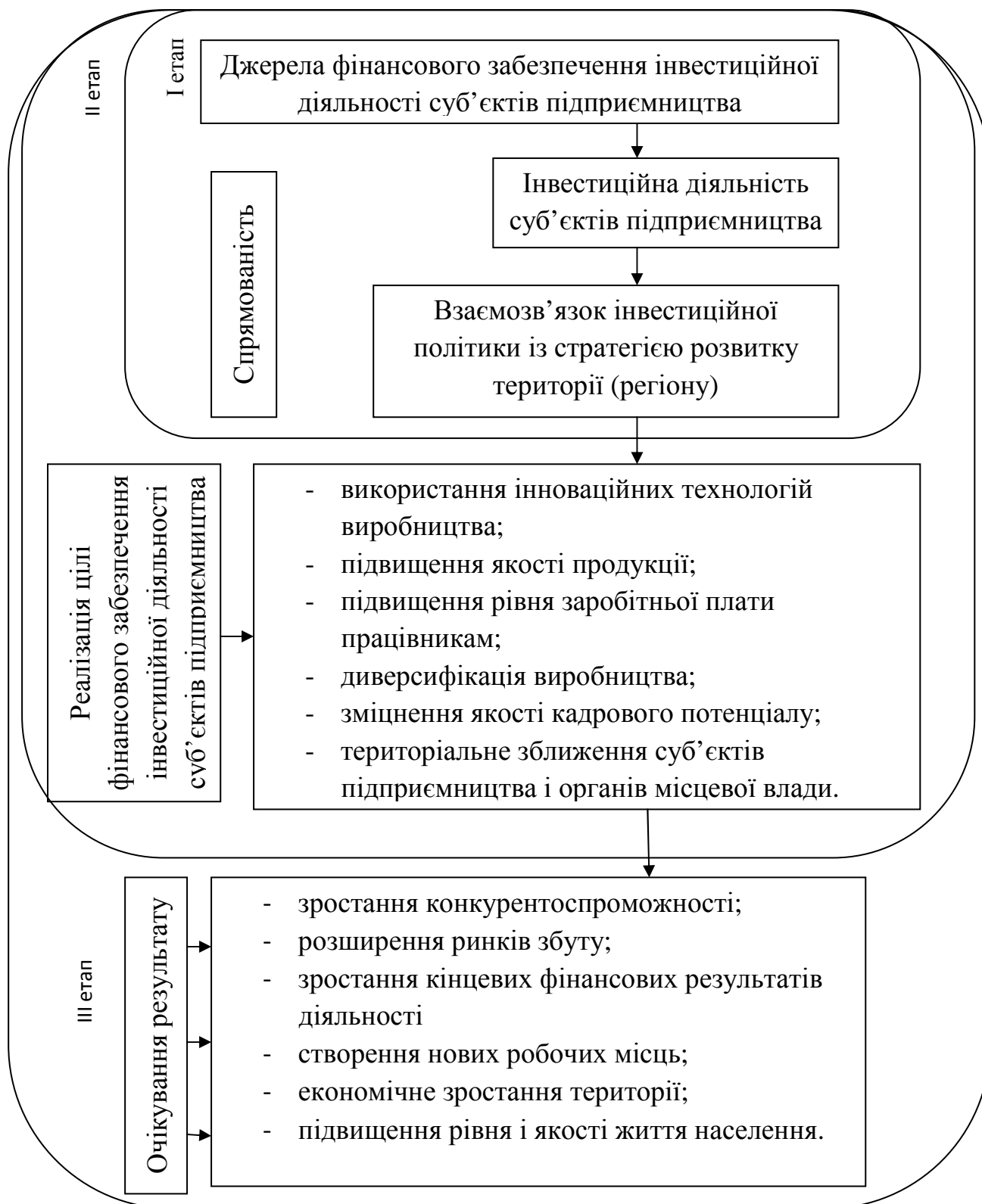

Рис. 4. Схема реалізації фінансового забезпечення інвестиційної діяльності суб'єктів підприємництва*

*власне опрацювання

Незважаючи на прийняття на державному рівні нормативно-правових актів, які спрямовані на фінансове забезпечення інвестиційної діяльності, створення правових і економічних умов формування інвестиційної привабливості регіонів, територій, суб'єктів підприємництва, низка проблем щодо фінансового забезпечення та стимулювання інвестиційного розвитку суб'єктів підприємництва залишається не вирішеною.

Обсяг іноземних інвестицій в економіку України в 2017 р. становив 37513,6 млн. дол. США, а саме, на 3,8 % менше порівняно з 2010 р. але на 3,7 % більше порівняно з 2016 р., тобто прослідковується тенденція збільшення обсягу іноземних інвестицій в економіку України за 2017 р. Найбільший обсяг іноземних інвестицій одержують: м. Київ, Дніпропетровська, Донецька, Київська, Львівська, Одеська області. Львівська область займає 5 місце (2017 р.) серед регіонів України за обсягом іноземних інвестицій в різні сфери економіки. Такі області як Чернівецька і Тернопільська впродовж досліджуваного періоду займають останні місця. За досліджуваній період найактивнішими іноземні інвестори були в 2017 р. (Кіпр, Німеччина, Нідерланди). На сьогодні найбільші обсяги прямих іноземних інвестицій надійшли з країн ЄС (за 2017 р. – 26203,6 млн. дол. США). Разом з тим, скоротились обсяги іноземних інвестицій з таких країн як: США, Угорщина, Польща, Італія. Ключовим інвестором у Львівській області залишається Польща. У структурі джерел фінансування переважають власні кошти підприємств та організацій. За іншими джерелами фінансування прослідковувалось зниження обсягів фінансування, зокрема, за рахунок коштів державного бюджету, кредитів банків. Тому, можна стверджувати, що власні кошти суб'єктів підприємництва є основним джерелом фінансування інвестиційної діяльності.

У Львівській області серед напрямів інвестування пріоритетними є такі види економічної діяльності: будівництво; промисловість; оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів; транспорт, складське господарство, пошта та кур'єрська діяльність; операції з нерухомим майном.

На зростання обсягу реалізованої продукції мали вплив як зростання інвестиційного забезпечення, так і ріст цін на продукцію. Проведемо порівняльний аналіз змін (росту і спаду) ВРП і капітальних інвестицій у Львівській області. Для економічного розвитку суб'єктів підприємництва важливе значення набувають регіональні проблеми. Тому, можна стверджувати, що основним таким показником є ВРП на душу населення, який характеризує рівень життя населення і конкурентоспроможність суб'єктів підприємництва. Як результат господарської діяльності суб'єктів підприємництва ВРП характеризує рівень економічного зростання регіону, що є і основним показником для оцінки інвестиційної привабливості регіону. За даними офіційної статистики у Львівській області прослідковується стабільна тенденція зростання ВРП, як в цілому, так і на одну особу.

У процесі розв'язання проблеми фінансового забезпечення суб'єктів підприємництва фінансовими ресурсами слід враховувати не тільки сукупності джерел, форм, методів фінансового забезпечення, але й економічні та політичні умови функціонування суб'єктів господарювання, кон'юнктуру ринку, спектр особливостей функціонування суб'єктів господарювання. При формуванні джерел фінансового забезпечення інвестиційних ресурсів слід залучати ті ресурси, вартість, яких є нижчою за показник середньої норми прибутку інвестиційного проекту. Отже, слід формувати не лише джерела фінансового забезпечення інвестиційної діяльності суб'єктів підприємництва, а й одночасно досліджувати їх доцільність залучення. Потенційним джерелом залучення фінансових ресурсів для регіонального розвитку можуть бути міжнародні програми фінансування проектів на засадах співфінансування з органами влади регіонального та локального рівнів.

Нові можливості для економічного розвитку регіону та отримання додаткових фінансових ресурсів можуть надати міжнародні програми фінансування проектів на засадах співфінансування з органами місцевої влади, що з однієї сторони - посилять роль місцевої влади в суспільному житті, а з другої - наблизить регіон до загальносвітових інтеграційних процесів.

При кредитуванні програм місцевого розвитку на засадах поворотності, строковості та платності спільним між органами влади і даними суб'єктами є співфінансування, що передбачає використання усіх можливих джерел залучення коштів на реалізацію тієї чи іншої програми. Іншими словами, місцевій владі не варто сподіватися тільки на фінансову підтримку з боку міжнародних фінансових або неурядових організацій – необхідно розширити коло пошуків і вибрати найоптимальніші джерела фінансування. На регіональному та локальному рівнях ситуація ускладнюється проблемами реалізації адміністративної реформи і декларативністю процесів фінансової децентралізації.

Важливою проблемою процесу інвестиційної діяльності суб'єктів підприємництва є фінансове забезпечення, яке повинне бути спрямоване на виявлення пріоритетних напрямів економічного розвитку регіону.

Джерела фінансового забезпечення інвестиційної діяльності суб'єктів підприємництва залежать від економічних умов, у яких вони функціонують та екологічних чинників, що мають вплив на результати виробничої діяльності. Ефективна інвестиційна діяльність суб'єктів підприємництва неможлива без належного складу і структури джерел фінансового забезпечення з урахуванням конкретних регіональних умов функціонування, де вагомим значимість мають екологічні чинники.

На основі проведеного аналізу і враховуючи вплив екологічних чинників на фінансове забезпечення інвестиційної діяльності суб'єктів підприємництва сформовано SWOT-матрицю. Основні елементи якої

проаналізовані з точки зору поділу чинників на чотири категорії: сильних і слабких сторін, можливостей і загроз (табл. 1).

Таблиця 1
SWOT-матриця фінансового забезпечення інвестиційної діяльності суб'єктів підприємництва*

Сильні сторони	Слабкі сторони
- державні та регіональні цільові програми у сфері інвестиційної діяльності;	- слабка матеріально-технічна база суб'єктів підприємництва;
- вигідне прикордонне розташування;	- периферійне положення в Україні;
- інвестиційно привабливе середовище;	- низький рівень життя населення;
- висока питома вага екологічно чистих ресурсів;	- поступове виснаження ресурсного потенціалу;
- власний ресурсний потенціал суб'єктів підприємництва;	- недостатність капітальних вкладень у збереження навколишнього середовища;
- широкий спектр регіональних міжнародних екологічних програм;	- дефіцит обігових коштів;
- стабільна екологічна ситуація	- низький рівень екологічної культури.
Можливості	Загрози
- визначити пріоритетні напрями розвитку суб'єктів підприємництва;	- нестабільна політична ситуація в країні;
- обґрунтувати найефективніші джерела фінансового забезпечення інвестиційної діяльності суб'єктів підприємництва;	- недосконалість чинної правової бази для інвестиційної діяльності, суперечливість нормативно-правових актів;
- виявити чинники впливу на зростання інвестиційної привабливості регіону;	- фінансова нестабільність суб'єктів підприємництва;
- системно-комплексно оцінити взаємозв'язок та взаємовплив екологічних чинників на фінансове забезпечення інвестиційної діяльності суб'єктів підприємництва.	- високі процентні ставки на кредити для суб'єктів підприємництва;
	- недостатня державна підтримка підприємницької діяльності.

*власне опрацювання

Ефективний розвиток будь-якої держави потребує створення цілісного господарського комплексу з ефективним використанням місцевих ресурсів, переваг територіального поділу праці, а також унеможливлення ускладнень на політичному, економічному та міжетнічному ґрунті. Від так, концептуальне місце у відповідному питанні займає саме розвиток окремих регіонів, що на загальнодержавному рівні здатне забезпечити економічне зростання.

Висновки і перспективи подальших розвідок у даному напрямі. Отже, враховуючи неминучу децентралізацію економічних та соціальних процесів у країні, саме регіональний розвиток має стати основним стовпом загальнодержавного піднесення. Зрозуміло що в таких умовах посилюється роль держави та її інститутів, котрі повинні забезпечити законодавчо та інституціонально відповідні структурні зрушення в територіальному розвитку.

У такому контексті доречно буде розглянути проблематику економічного потенціалу регіонів, в тому числі його структурних складових, а саме – інвестиційний потенціал, адже саме за допомогою стимулювання та освоєння інвестицій держава здатна підняти економіку, створити нові робочі місця, генерувати створення нових виробничих потужностей, стимулювати розвиток малого та середнього бізнесу; саме механізм державного регулювання інвестицій дозволяє привабити вітчизняних та іноземних інвесторів, в результаті чого вищепераховані проблеми можна вирішити правильним шляхом. Слід підкреслити, що в умовах дефіциту фінансових ресурсів суб'єктів підприємництва найвигіднішим способом фінансування є залучення прямих іноземних інвестицій, оскільки пряме іноземне інвестування не впливає на зовнішню заборгованість держави і разом з тим, компенсує дефіцит внутрішніх заощаджень, які мають місце в українській економіці.

Література.

1. Бланк И. А. Инвестиционный менеджмент. К. : МП "ИТЕМ" Лтд, «Юнайтед Лондон Трейд Лимитед», 1995. 448 с.
2. Буряк П. Ю., Васківська К. В., Петрик І. В. Фінансово-економічний механізм розвитку малого підприємництва. Монографія. Львів: Вид. ТзОВ «Ліга-Прес». 2013. 292 с.

3. Васківська К.В., Децик О. І., Чопик О. В. Фінансове забезпечення розвитку приміських територій: місцевий рівень. Облік, аналіз і аудит: виклики інституціональної економіки: матер. II Міжнар. наук.-практ. конф. (10 жовтня 2015 р.) / відп. ред. І.Б. Садовська. Луцьк: РВВ Луцького НТУ, 2015. С. 34-37.
4. Васківська К. В., Содома Р. І., Децик О. І. Зміцнення кредитних відносин аграрних підприємств із банками. Соціально-економічні проблеми сучасного періоду: [зб. наук. пр.] / НАН України. ДУ "Ін-т регіональних досліджень ім. М.І. Долишнього НАНУ"; редкол.: В.С. Кравців (відп. ред.). – Львів, 2015. Вип. 5 (115). С. 11-17.
5. Васківська К.В., Чопик О. В., Децик О.І. Механізм фінансового забезпечення розвитку приміських територій. Економічні науки. Серія «Облік і фінанси». Зб. наук. пр. Луцький національний технічний університет. Вип. 12 (45). ч. 2. Редкол.: відп. ред. де.н., професор Герасимчук З. В. Луцьк, 2015. С. 21 - 30.
6. Вознюк М. А. Регіональна інвестиційна політика енергозбереження: монографія. Львів : ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України», 2015. 416 с.
7. Гитман Л. Дж., Джонс М. Д. Основы инвестирования; [пер. с англ. О.В. Буклемишев и др.]. М. : Дело, 1999. 991 с.
8. Гладій С. Фінансовий механізм інвестування інноваційного розвитку: теоретико-методологічний підхід до управління. Наука молода. 2005. № 3. URL : http://www.library.tane/edu.ua/images/nauk_vydannya/gHL8ef.pdf.
9. Клас Э. Эффективное фермерское хозяйство. М.: ВО Агропромиздат, 1991. 398 с.
10. Лисяк Л. В. Бюджетна політика в системі державного регулювання соціально-економічного розвитку України : монографія. К. : ДНУ АФУ, 2009. 600 с.
11. Майорова Т. В. Інвестиційний процес і фінансово-кредитні важелі його активізації в Україні : [монографія]. К.: КНЕУ, 2013. 332 с.
12. Матькин Ю. А. Инвестиционная деятельность в условиях перехода к регулируемой рыночной экономике в СССР. Экономика строительства. 1990. № 11. С. 56 - 64.
13. Пересадка А. А. Управління інвестиційним процесом . К. : Либра, 2002. 472 с.
14. Стецюк П. А. Управління формуванням та використанням фінансових ресурсів сільськогосподарських підприємств : автореф. дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.04 / Стецюк Петро Антонович ; ННЦ "Ін-т аграр. економіки" УААН. К., 2010. 39 с.
15. Чугунов І. Я. Бюджетний механізм регулювання економічного розвитку. Міністерство фінансів України. Науково-дослідний фінансовий ін-т. К. : НІОС, 2003. 488 с.
16. Шульц С. Економічний простір України: формування, структурування та управління. Львів: ІРД НАН України, 2010. 408 с.

References.

1. Blank, I. A. (1995), *Ynvestytsyonnyj menedzhment [Investment Management]*, ITEM Ltd, United London Trade Limited, Kyiv, Ukraine.
2. Buryak, P. Y. Vaskivska, K.V. and Petryk, I. V. (2013), *Finansovo-ekonomichnyj mekhanizm rozvytku maloho pidpriemnytstva [Financial and economic mechanism of small business development]*, LLC "Liga-Press", Lviv, Ukraine.
3. Vaskivska, K.V. Decyk, O. I. and Chopyk, O. V. (2015), "Financial support of development of suburban territories: local level", *Oblik, analiz i audit: vyklyky instytutsional'noi ekonomiky: mater. II Mizhnar. nauk.-prakt. konf. [Accounting, Analysis and Audit: Challenges of the Institutional Economy: Mater. II International science-practice conf]*, RVB of Lutsk National Technical University, Lutsk, Ukraine, October 10, pp. 34-37.
4. Vaskivska, K.V. Sodoma, R.I. and Decik, O. I. (2015), "Strengthening of credit relations of agrarian enterprises with banks", *Socio-economic problems of the modern period*, vol. 5 (115), pp. 11-17.
5. Vaskivska, K. V. Chopyk, O. V. and Decik, O. I. (2015), "The mechanism of financial support for the development of suburban areas", *Economic sciences. Series Accounting and Finance. Lutsk National Technical University*, vol. 12 (45), no. 2, pp. 21 - 30.
6. Voznyuk, M. A. (2015), *Rehional'na investytsijna polityka enerhozberezhennia [Regional Investment Policy for Energy Saving]*, State Enterprise "Institute of Regional Studies named after M.I. Dolyshny of the National Academy of Sciences of Ukraine", Lviv, Ukraine.
7. Gitman, L. J. and John, M. D. (1999), *Osnovy ynvestyrovanyia [Fundamentals of Investment]*, Delo, Moscow, Russia.
8. Gladyy, S. (2005), "Financial Mechanism for Investing in Innovation Development: A Theoretical and Methodological Approach to Management", *Science is young*, vol. 3, available at: http://www.library.tane/edu.ua/images/nauk_vydannya/gHL8ef.pdf (Accessed 30 June 2018).
9. Class, E. (1991), *Effektyvnoe fermerskoe hoziajstvo [Effective farming]*, VO Agropomizdat, Moscow, Russia.

10. Lisyak, L. V. (2009), Biudzhetna polityka v systemi derzhavnoho rehulivannia sotsial'no-ekonomichnoho rozvytku Ukrainy [Budget policy in the system of state regulation of socio-economic development of Ukraine], DNNU AFU, Kyiv, Ukraine.
11. Mayorova, T. V. (2013), Investytsijnyj protses i finansovo-kredytni vazheli joho aktyvizatsii v Ukraini [Investment process and financial and credit levers of its activation in Ukraine], KNEU, Kyiv, Ukraine.
12. Matkin, Y. A. (1990), "Investment activity in the transition to a regulated market economy in the USSR", Construction Economics, vol. 11. pp. 56-64.
13. Peresada, A. A. (2002), Management of the investment process. K. Libra, Kyiv, Ukraine.
14. Steciuk, P. A. (2010), "Management of formation and use of financial resources of agricultural enterprises", Abstract of Ph.D. dissertation, Economy, NSC "Institute of Agrarian Economics" of UAAS, Kyiv, Ukraine.
15. Chugunov, I. Y. (2003), Biudzhetnyj mekhanizm rehulivannia ekonomichnoho rozvytku [The budgetary mechanism of regulation of economic development], Ministry of Finance of Ukraine. Research Financial Institution. NIOS, Kyiv, Ukraine.
16. Shultz, S. (2010), Ekonomichnyj prostir Ukrainy: formuvannia, strukturuvannia ta upravlinnia [Economic space of Ukraine: formation, structuring and management], IRD NAS of Ukraine, Lviv, Ukraine.

Стаття надійшла до редакції 08.07.2018 р.